

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет педагогічний

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціально-педагогічна профілактика девіантної поведінки

Освітня програма «Соціальна педагогіка»

Спеціальність 231 «Соціальна робота»

Галузь знань 23 «Соціальна робота»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ____ 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Соціально-педагогічна профілактика девіантної поведінки
Викладач (-і)	Зозуляк-Случик Роксоляна Василівна, доктор педагогічних наук, доцент
Контактний телефон викладача	0508157946
E-mail викладача	zozulyak_roksolyana@ukr.net
Формат дисципліни	Лекції, семінарські, практичні, самостійна робота, інтерактивні елементи, онлайн консультування і т.п.
Обсяг дисципліни	90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за попередньою домовленістю кожний третій вівторок з 13.30 до 15.00 <i>Онлайн консультації:</i> за попередньою домовленістю Viber (+3800508157946) в робочі дні з 9.30 до 17.30
2. Анотація до курсу	
<p>Сучасні негативні соціально-економічні, соціокультурні й політичні процеси, які відбуваються в нашому суспільстві, зумовили значне зростання девіантної поведінки.</p> <p>Проблема соціально-педагогічної профілактики девіантної поведінки у наш час турбує не тільки педагогів, але й усе суспільство у зв'язку з масштабністю цього явища.</p> <p>Навчальна програма з дисципліни базується на теоретичній основі соціально-педагогічної профілактики девіантної поведінки, яку проводять фахівці з дітьми та молоддю розроблених О. Дьяченко, І. Єрмаковим, О. Зюбіною, В. Крижко, В. Оржеховською, М. Рижковим, Л. Сохань, Т. Титаренко, М. Степаненко.</p> <p>Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Соціально-педагогічна профілактика девіантної поведінки» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів «Соціальна педагогіка».</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>ознайомити студентів зі змістом соціально-педагогічної профілактики девіантної поведінки, шляхами та способами її проведення; сприяти глибокому засвоєнню профілактичного напрямку соціально-педагогічної діяльності, що спрямований на попередження відхилень у поведінці; обґрунтування методологічної і теоретичної основи профілактики.</p>	
Основні завдання курсу:	
<ul style="list-style-type: none"> – розкрити зміст понять «норма», «девіантна поведінка», «профілактика»; – охарактеризувати предмет, функції і завдання профілактики девіантної поведінки; – формувати уміння та навички аналізувати різні відхилення у поведінці неповнолітніх, проектувати їх подальший особистісний та соціальний розвиток; – визначити складові компоненти попередження соціальних відхилень; – розкрити особливості впливу соціально-педагогічних, психологічних та економічних чинників на девіантну поведінку підлітків і молоді; – формувати у майбутніх соціальних педагогів елементарні практичні вміння та навички організації соціально-педагогічної роботи з профілактики девіантної поведінки у дитячому та молодіжному середовищі. 	
4. Компетентності	
<p>здатність застосовувати методики, форми і засоби профілактичної діяльності;</p> <p>здатність характеризувати принципи, функції та механізми процесу формування здорового способу життя;</p> <p>здатність виокремлювати особливості становлення девіантності у підлітків і молоді;</p> <p>здатність прослідковувати вплив ціннісних орієнтацій на попередження соціальних відхилень у середовищі підлітків і молоді;</p> <p>здатність використовувати педагогічні важелі впливу на молодь для формування здорового способу життя;</p>	

здатність застосовувати елементи правового виховання задля превенції девіантної поведінки;
здатність застосовувати на практиці методи і форми профілактичної діяльності.

5. Результати навчання

Сформованість вміння:
характеризувати принципи, функції та механізми процесу формування здорового способу життя; виокремлювати особливості становлення девіантності у підлітків і молоді; використовувати педагогічні важелі впливу на молодь для формування здорового способу життя; застосовувати елементи правового виховання задля превенції девіантності.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	26
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	46

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий/ вибірковий
8	Соціальна робота	4	Обов'язковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Модуль 1. Теоретичний					
Тема 1. Правопорушення підлітків і молоді як гостре соціальне явище	Проблемна лекція	[2, 4, 7, 9,11], [1, 5, 19]	Скласти гласарай до теми «Девіантна поведінка».	1 бал	2 тижні
Тема 2. Важкові-ховуваність – основна передумова правопорушень серед молоді.	Лекція-діалог	[2, 3,9, 11, 19], [7, 12, 26, 28-30]	Розробити схему форм девіантної поведінки.	1 бал	1 тиждень
Тема 3. Адиктивна поведінка особистості на різних вікових етапах її соціалізації.	Лекція-бесіда	[1, 2, 9, 11, 12-15], [1, 9, 15]	Розкрити моделі агресивної поведінки у соціальних ситуаціях.	1 бал	2 тижні
Тема 4. Теоретичні засади формування здорового способу життя.	Проблемна лекція	[3, 5, 9, 11, 15], [1, 9, 15]	Виписати українські народні прислів'я – орієнтир особистості на утвердження цінностей здорового способу життя.	1 бал	2 тижні
Тема 5. Особливості соціально-	Лекція-діалог	[7-11, 12-14-16], [8, 10, 22,	Аналіз роботи з карткою обліку		2 тижні

педагогічної профілактики серед підлітків і молоді.		38-40,44]	профілактичної роботи у школі		
Тема 6. Соціально-педагогічна корекція, реабілітація підлітків і молоді з адиктивною поведінкою.	Лекція-бесіда	[1, 2, 9, 11, 12-15], [1, 9, 15]	Розкрити форми попередження злочинності серед дітей та молоді	1 бал	1 тиждень
Тема 7. Профілактика наркоманії як форми прояву протиправної поведінки молоді		[1, 9, 10, 12], [9, 12, 25,33]	Розробити тренінг з профілактики наркозалеженості	1 бал	1 тиждень
Тема 8. Засади соціально-педагогічної профілактики алкоголезуалежності.	Проблемна лекція	[1, 9, 10, 12], [9, 12, 25,33]	Розробити тренінг з профілактики вживання алкоголю	1 бал	1 тиждень
Тема 9. Структура соціально-педагогічних програм профілактики девіантної поведінки	Лекція-діалог	[1, 11, 12-15, 16], [1-9, 13, 26-28]	Розробка соціально-педагогічного проекту профілактики девіантної поведінки підлітків	Максимальна оцінка 5 балів	1 тиждень
Модуль 2 Практичний					
Тема 1. Види відхилень у поведінці як проблема соціально-педагогічної профілактики	Семінарське заняття з елементами дискусії	[2, 4, 7, 9,11], [1, 5, 19]	Аналіз Кримінального кодексу, статті, які стосуються правової відповідальності неповнолітніх.	Максимальна оцінка 5 балів	1 тиждень
Тема 2. Організація виховної взаємодії соціального педагога з важковиховуваними і підлітками	Семінарське заняття (з елементами прес-конференції)	[2, 3,9, 11, 19], [7, 12, 26, 28-30]	Розкрити суть взаємодія соціального педагога і важковиховуваних підлітків	Максимальна оцінка 5 балів	1 тиждень
Тема 3. Злочинність підлітків і молоді як соціально-педагогічна проблема	Семінарське заняття з елементами дискусії	[1, 2, 9, 11, 12-15], [1, 9, 15]		Максимальна оцінка 5 балів	1 тиждень
Тема 4.	Семінарське заняття	[3, 5, 9, 11,	Розробити схему	Максимальна оцінка 5	1 тиждень

Наукові засади соціально-педагогічної роботи у молодіжному середовищі щодо формування здорового способу життя	з елементами дискусії	15], [1, 9, 15]	розподілу питомої ваги впливу різних чинників на здоров'я людини	балів	
Тема 5. Організація та правові основи профілактичної роботи серед учнівської молоді.	Семінарське заняття (з елементами прес-конференції)	[[1, 11, 12-15, 16], [1-9, 13, 26-28]	Проаналізувати особливості корекції та реабілітації важковиховуваності	Максимальна оцінка 5 балів	1 тиждень
Тема 6. Запобігання наркотизації молодіжного середовища – завдання профілактичної діяльності соціального педагога.	Семінарське заняття з елементами дискусії	[1, 2, 9, 11, 12-15], [1, 9, 14, 23, 31]	Опрацювати і проаналізувати Закон України «Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів»	Максимальна оцінка 5 балів	1 тиждень
Тема 7. Правові засоби профілактики правопорушень неповнолітніх. Кримінальне право України на захисті прав неповнолітніх.	Семінарське заняття (з елементами прес-конференції)	[1, 9, 10, 12], [9, 12, 25,33]	Нормативно-правові акти, спрямовані на попередження протиправних дій серед неповнолітніх: порівняльний аналіз	Максимальна оцінка 5 балів	1 тиждень
Тема 8. Вживання, залежність, ефективна профілактика у запобіганні алкогелезалежності.	Семінарське заняття з елементами гри	[1, 2, 9, 11, 12-15], [1-15]	Опрацювати Європейську декларацію з проблем алкоголю	Максимальна оцінка 5 балів	1 тиждень
Тема 9. Особливості профілактичної діяльності щодо суїцидальної поведінки і статевих відхилень у поведінці	Семінарське заняття з елементами гри	[2, 4, 7, 9,11], [1, 5, 19]	Охарактеризувати етапи профілактики суїцидальної профілактики	Максимальна оцінка 5 балів	1 тиждень
7. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Вид контролю – іспит. Максимальна оцінка – 100 балів (оцінки за практичні заняття – 25 балів, за контрольну тестову роботу – 15 балів, за самостійну роботу – 10 балів. Іспит – 50 балів.				
Вимоги до письмової роботи	Студенти повинні виконати контрольну роботу для перевірки здатності(ей) продемонструвати розуміння питань				

	<p>використання навчальної літератури та інших джерел інформації, продемонструвати практичні навички, здатність застосовувати та інтегрувати отримані знання (поєднаємо теорію та практику з тим, як це знадобиться у професії), що складається з тестових питань.</p> <p>На кожен семінар студенти повинні прочитати необхідну навчальну та наукову літературу, законспектувати необхідні цитати, які дають відповіді до семінарських питань, вивчити відповідний матеріал із підручників, виконати практичні завдання (зазначено біля кожного семінарського заняття).</p> <p>Плагіат неприпустимий.</p>
Семінарські заняття	Максимальна оцінка – 25 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Виконання 50 % завдань.</p> <p>Вчасно виконано самостійну роботу та написана контрольна робота.</p> <p>Зарахування пропущених занять без поважних причин відбувається впродовж наступних двох тижнів після пропущеного заняття за допомогою методів усного опитування чи тестування).</p>
8. Політика курсу	
<p>При організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника студенти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про самостійну роботу студентів; Положення про організацію освітнього процесу; Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів; Положення про практику студентів; Положення про рейтингову систему оцінювання знань; Положення про академічну доброчесність; Положення про екзамени та заліки; Положення про укладання та контроль за виконанням договору про надання освітніх послуг; Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.</p> <p>Також неприпустимі плагіат та списування.</p> <p>Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.</p> <p>Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання вправ із теми.</p> <p>Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він повинен скласти тести (Тести) і тільки за цієї умови буде допущений до складання заліку.</p> <p>Обов'язковим є для отримання допуску до іспиту є відвідування більш 50% занять, написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи.</p> <p>На заняттях потрібно бути активними, творчими, не боятися запитувати та відстоювати свою думку.</p>	
9.Рекомендована література	
Базова	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Агарков О. А. Соціальна реклама як інструмент профілактики негативних явищ в українському суспільстві: регіональний аспект / Український соціум. 2013. № 4 (47). С. 151–160. 2. Безпалько О. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях: Навчальна посібник. К., 2003. 134с. 3. Важковиховуваність: сутність, причини, реабілітація : Навчальний посібник для соціальних педагогів та практичних психологів / За ред. О. Пошкової. Суми : Університетська книга, 2009. 346 с. 4. Зозуляк-Случик Р. В. Формування професійної етики майбутніх соціальних працівників в університетах : монографія. Івано-Франківськ : НАІР, 2019. 460 с. 5.Зозуляк-Случик Р. В. Етика соціальної роботи : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ : НАІР, 2019. 204 с. 6.Змановская Е. В. Девиантология (психология отклоняющегося поведения). М.: САДЕМА, 2004. 288 с. 7. Капська А.Й Соціальна педагогіка : Навчальний посібник. К., 2011. 488с. 8. Максимова Н.Ю. Психологія девіантної поведінки : Навчальний посібник. К.: МАУП, 2011. 520 с. 9. Парфанович І.І. Соціальна профілактика: Курс лекцій. Тернопіль: ТДПУ, 2009. 159 с. 10.Педагогічно-правова профілактика правопорушень серед учнівської молоді [Текст]: науково- 	

методичний збірник статей / За ред. В.П.Пастухова. К. : Плай, 1997. 248 с.

11. Пенішкевич О., Тимчук Л. Соціальна педагогіка: Модульна технологія вивчення навчального курсу. Навчальний посібник. Чернівці: рута, 2007. 336 с.

12. Превентивна педагогіка : практикум. – К. : Педагогічна думка, 2013. 308 с.

13. Профілактика правопорушень серед неповнолітніх, реабілітація дітей, які перебувають у конфлікті з законом : Методичні матеріали для тренера /Авт.упор. І. Д. Зверева, О. А. Лещенко, В. П. Лютий, Н. Ю. Максимова, І. В. Носач, О. В. Павлик; За заг.ред. І. Д. Зверєвої. К., 2007. 60 с.

14. Профілактика ВІЛ/СНІДу та ризикованої поведінки серед вихованців притулків для неповнолітніх: збірка інформаційних, методичних, ілюстративних матеріалів для спеціалістів / За заг. ред. Т.В. Журавель, Т.Л. Лях; Авт.упор.: Безпалько О.В., Виноградова О.А., Журавель Т.В., Лозован О.М., Лютий В.П., Лях Т.Л. К. 2004. 102 с.

15. Соціальна педагогіка: Навчальний посібник / За ред. А. Капської. К., 2006. 264 с.

16. Соціальна робота: Технологічний аспект / за ред. проф. А. Й. Капської. К.: ДЦССМ, 2004. 364 с.

17. Справочная книга социального педагога. М.: ТЦ “Сфера”, 2001. 480 с.

18. Фіцула М.М. Відхилення у поведінці неповнолітніх: шляхи їх попередження та подолання: Навчально-методичний посібник. –Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2008. 432 с.

19. Проблемні сім'ї: діти і батьки / Якубовська Ю., Антонова-Турченко О. та ін. К., 1998. 137 с.

Допоміжна

1. Вплив десоціалізуючих факторів на процес становлення неповнолітніх / Н. Абдюкова // Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія [Текст]. Ів.-Франківськ, 1996. №2. С. 132 - 138.

2. Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи (модульний курс дистанційного навчання) / За заг. ред. А. Капської. К., 2012. 164 с.

3. Багрий-Шахматов Л. Социально – правовые проблемы уголовной ответственности и форм реализации. Одесса: Юридическая л-ра, 2002. 412с.

4. Баранов В.В. Соціальний педагог у закладі соціальної реабілітації: основні напрямки діяльності. Практична психологія та соціальна робота. 2006. № 6. С. 74–78.

5. Бондарчук О. І. Психологія девіантної поведінки: курс лекцій. К.: МАУП, 2006. 88 с.

6. Бородулина С. Ю. Коррекционная педагогика: психолого-педагогическая коррекция отклонений в развитии и поведении школьников. Ростов н / Д.: Фенікс, 2004. 352 с.

7. Виховна робота з соціально дезадаптованими школярами: Методичні рекомендації. К.: ІЗМН, 2007. 136 с.

8. Відмиш Л. І. Організація превентивного виховання учнів. Виховна робота в школі. 2006. № 12. С. 2–34.

9. Візир Т.Н. та ін. Здоровий спосіб життя. Практична психологія та соціальна робота. 2001. №5. С. 44–47.

10. Власова О. І. Педагогічна психологія: Навчальний посібник. Либідь, 2005. 309 с.

11. Воспитание трудного ребенка: Дети с девиантным поведением: Учеб.-метод. Пособие. Под ред. М. Рожкова. М.: ВЛАДОС, 2001. 240 с.

12. Горенко С. В. Суттєві характеристики поняття “ресоціалізація неповнолітніх засуджених”. Соціальна педагогіка: теорія та практика. 2006. № 2. С. 45–52.

13. Гунько С. О. Фактори та мотиви ставлення школярів до власного здоров'я. Матеріали другої міжнародної соціально-педагогічної конференції . Луцьк, 2007. С. 53–56.

14. Гусак А. П. Правові та соціально-педагогічні аспекти ресоціалізації неповнолітніх правопорушників. Матеріали другої міжнародної соціально-педагогічної конференції. Луцьк, 2017. С. 161–163.

15. Денисов С. Кримінально-правова охорона громадської моралі. Запоріжжя, 1998. 40с.

16. Дитинство в Україні: права, гарантії, захист (зб. документів): Ч. II. К.: Столиця, 1998. 292 с.

17. Діти «групи ризику»: психологічні, соціальні та правові аспекти. К.: Київська міська держ. Амін. Служба у спр. Неповнолітніх, 2001. 192 с.

18. Діти вулиці: хто вони і як їм допомогти / Упор. О. Главник, Н. Комарова. К.: Главник, 2006. 112 с.

19. Діти, молодь і закон: збірник документів. Ч. 2. К., 1998. 176 с.

20. Діяльність класного керівника психолого-педагогічної профілактики засобів. Практична психологія та соціальна робота. 2002. №9-10. 39–57; 2001. №1. С.4–9.

21. Егоров А. Ю., Ігумнов С. А. Расстройства поведения у подростков: клинико-психологические аспекты. СПб: Речь, 2005. 436 с.

- 22.Ємцева Е. Г. Роль соціальної роботи у вирішенні проблем адаптації та дезадаптації молодших школярів на початку навчання. Соціальна педагогіка: теорія та практика. 2006. № 3. С. 41–45.
- 23.Збірник нормативно-правових актів у сфері захисту прав дітей. К.: 2003. 414 с.
- 24.Зимівель Н. В. Сучасні підходи до популяризації здорового способу життя. Матеріали другої міжнародної соціально-педагогічної конференції. Луцьк, 2007. С. 68–70.
- 25.Зобенко Н.А. Соціальна профілактика девіантної поведінки неповнолітніх: Методичні рекомендації для студентів спеціальностей «Соціальна педагога» та «Початкова освіта». Черкаси, 2012. 63с.
- 26.Зозуляк Р. Вплив мікрофакторів соціалізації на важковиховуваність у дітей. Обрії. 2007. № 2. С. 22–24.
- 27.Зозуляк Р. В., Берладіна Н. М. Подолання безпритульності шляхом діяльності притулку для неповнолітніх. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. «Наукові дослідження – теорія та експеримент 2007». Матеріали другої міжнародної науково-практичної конференції. Полтава: ІнтерГрафіка, 2007. С. 51–55.
- 28.Зозуляк Р. Дистантна сім'я як фактор важковиховуваності дітей молодшого шкільного віку. Науковий вісник Чернівецького ун-ту: Зб. наук. пр. Вип. 444. Педагогіка та психологія. Чернівці: Рута, 2009. С. 57–62.
- 29.Зозуляк Р., Котів Н. Важковиховуваність молодших школярів – як наслідок виникнення сімейних деструкцій. Соціальний педагог. 2008. № 10. С. 38–40.
- 30.Зозуляк Р.В. Вплив сімейних деструкцій на виникнення важковиховуваності у дітей молодшого шкільного віку. Uwarunkowania, profilaktyka i resocjalizacja aspoecznych zachowan dzieci i mlodziezy. Warszawa: Salezjanskie, 2010. С.36–43.
- 31.Зозуляк-Случик Р., Мошків М. Особливості соціально-педагогічної профілактики правопорушень у підлітковому середовищі: Матеріали VIII міжнародної конференції «Veda a technologie : krok do budoucnosti – 2012». Dil 18. Pedagogika : Praha. 2012. С. 75–78.
- 32.Зозуляк-Случик Р.В. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до профілактичної роботи з дезадаптованими дітьми. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. І. Огієнка / за ред. Л. Мельник, В. Співака. Вип. XVI. Серія: соціально-педагогічна. Кам'янець-Подільський: ПП Медобори-2006, 2011. С. 74–81.
- 33.Зозуляк-Случик Р.В. Предотвращение асоциального поведения студенческой молодежи в высших учебных заведениях. Профилактика социальных отклонений молодежи: правовой, психологический и социально-педагогический аспекты: Сборник материалов Международной заочной научно-практической конференции 5 апреля 2010 года / Отв. ред. В. А. Попов. Владимир: ВГТУ, 2010. С. 91–94.
- 34.Квітка Я. М., та ін. Знаємо та реалізуємо свої парва: Навч.-метод. посібник. К.: Навч. Книга, 2002. 239 с.
- 35.Колесіна Т. Діагностика і корекція психологічного розвитку дітей як засіб профілактики відхилень у їхній поведінці. Початкова школа. 2000. № 6. С.40–43.
- 36.Литвин-Кіндратюк С., Кіндратюк Б. Народознавство та організація здорового способу життя школярів: монографія. Івано-Франківськ: Плай, 1997. 279 с.
- 37.Литовченко І. В. Проблеми попередження та профілактики соціальних відхилень серед молоді. Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія № 11 Соціологія, Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Управління / Збірник наук. праць. К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2007. Вип. 5(Ч. II). С. 24–28.
- 38.Львовичкіна О. В. Соціально-психологічні умови профілактики схильності підлітків до правопорушень. Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія № 11 Соціологія, Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Управління. Збірник наук. праць. К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2007. Вип. 5(Ч. II). С. 32–35.
- 39.Макартичева Г. И. Коррекция девиантного поведения. Тренинги для подростков и их родителей. СПб: речь, 2007. 345 с.
- 40.Марчук М. М. Соціально-педагогічна профілактика та корекція агресивної поведінки у старших підлітків. Матеріали другої міжнародної соціально-педагогічної конференції. Луцьк, 2007. С. 194–196.
- 41.Моделювання та впровадження програм щодо формування здорового способу життя. Київ, 2012. 160с.
- 42.Носенко Ю. М. Вплив телебачення на формування девіантної поведінки дітей та підлітків. Матеріали другої міжнародної соціально-педагогічної конференції. Луцьк, 2007. С. 201–202.
- 43.Петрюк І. М. Соціально-педагогічна допомога дезадаптованим школярам // Науковий часопис

НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія № 11 Соціологія, Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Управління / Збірник наук. праць. К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2007. Вип. 5(Ч. II). С. 150–154.

44. Сокотун С. І. Профілактика дитячої бездоглядності та безпритульності засобами фізичної культури та спорту. Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія № 11 Соціологія, Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Управління / Збірник наук. праць. К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2007. Вип. 5(Ч. II). С. 219–222.

45. Социальная психология агрессии. М.: Питер, 2003. 336 с.

46. Шилова Т. А. Диагностика психолого-социальной дезадаптации детей и подростков: Практическое пособие. М.: Абрис-пресс, 2004. 112 с.

Викладач Зозуляк-Случик Р.В.